

ВПЛИВ ПОРИ РОКУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСНИЙ СКЛАД МОЛОКА, ПРИ ВИРОЩУВАННІ КОРІВ В ПІДПРИЄМСТВАХ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Булах С.В., аспірант

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

***Анотація.** Нами було досліджено вплив сезону року на молочну продуктивність, фізико-хімічні показники – жир, білок, сухий знежирений молочний залишок (СЗМЗ) у корів, які утримувалися на підприємствах різних форм власності. Встановлено, що найбільше молока отримували від корів влітку, а найкращий склад молока – в осінньо-зимовий період.*

***Ключові слова:** поголів'я, виробництво молока, корови, різні форми власності, сезони року, продуктивність.*

Актуальність проблеми. Економічне значення скотарства характеризується тим, що в багатьох господарствах України воно є головною галуззю. У середньому в сільськогосподарських підприємствах на скотарство припадає близько 45 % всіх трудових затрат рослинництва і тваринництва, 38 % витрат виробництва, майже 45 % товарної продукції сільського господарства [1,3]. У скотарстві щорічно використовується приблизно 70 % загального обсягу кормів, які споживаються тваринами в сільськогосподарських підприємствах. За рахунок молочного скотарства у нашій країні виробляють 99% молока і 64% м'яса. Внаслідок біологічних особливостей велика рогата худоба здатна споживати і добре засвоювати дешеві рослинні корми, що містять багато клітковини. Наявність у неї чотирикамерного шлунка дає можливість їй перетравлювати клітковину на 55-65 %, тоді як у свиней і коней цей показник становить 18-30 % [2,4].

Загальне виробництво молока в Україні знизиться на 0,5-1,5%, а в професійних господарствах виробництво молока зросте. Такий прогноз під час прес-конференції озвучив координатор молочного проекту ФАО в Україні [6].

За словами експерта, цього року буде збільшуватися виробництво сухого молока і масла, а виробництво сиру в Україні буде знижуватися.

Виробництво сирів, згідно з попередніми прогнозами, може знизитися в на 20-25%. [5].

Метою роботи було вивчити вплив пори року на продуктивність і якісний склад молока, при вирощуванні корів в підприємствах різних форм власності.

Матеріали і методи дослідження. Досліди проводили у фермерському господарстві «Руслан» та товариство обмеженої відповідальності «Агро-Інвест» Дергачівського району Харківської області. Об'єктом дослідження були корови чорно-рябої породи.

Молочну продуктивність корів оцінювали за 305 днів лактації. Показники молока – жир, білок, СЗМЗ визначали методом ультразвукової діагностики на аналізаторі якості молока «Екомілк», безпосередньо в виробничих умовах у період проведення контрольного доїння.

Результати дослідження. Дані що характеризують кількість і якість молочної продуктивності за сезони року наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Зміни молочної продуктивності та вмісту компонентів молока залежно від у корів за сезонами року

С.-г. підприємство	Усього голів	З них корови	Надій молока по середньому поголів'ю корів	Вміст жиру, %	Вміст білку, %	СЗМЗ, %
Зима						
Ф/г Руслан	56	24	350	3,62	3,35	9,20
ТОВ Агро-Інвест	149	52	143	3,59	3,33	9,00
Весна						
Ф/г Руслан	69	30	442	3,57	3,23	8,89
ТОВ Агро-Інвест	154	54	371	3,53	3,20	8,85
Літо						
Ф/г Руслан	59	30	639	3,48	3,26	8,65
ТОВ Агро-Інвест	159	55	592	3,45	3,23	8,61
Осінь						
Ф/г Руслан	54	29	511	3,59	3,32	8,81
ТОВ Агро-Інвест	172	57	327	3,55	3,30	8,78

Аналіз результатів свідчить про сезонні коливання показників молочної продуктивності. Так найбільшу кількість молока в господарствах отримали в літній період 639 кг від корів Ф/г «Руслан» і 592 кг ТОВ «Агро-Інвест». Це на 289 кг більше від найменш продуктивного місяця зимового періоду для Ф/г «Руслан» і на 449 кг для ТОВ «Агро-Інвест».

Максимальна жирність молока спостерігалася взимку – 3,62% в Ф/г «Руслан» і 3,59 в ТОВ «Агро-Інвест», а мінімальна 3,48% та 3,45% відповідно влітку. Сезонні зміни показників вмісту білка та сухого знежиреного молочного залишку були аналогічні. Найбільшу кількість спостерігали в осінньо-зимовий період: за молочним білком – 3,32-3,35% в Ф/г

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

«Руслан» і 3,30-3,33% ТОВ «Агро-Інвест».

За сухим знежиреним молочним залишком 8,81-9,20% та 8,78-9,00 відповідно. Найменші весною СЗМЗ 8,89% в Ф/г «Руслан» і 8,85% в ТОВ «Агро-Інвест». по білку – 3,23-3,23% відповідно.

Висновки

1. Проведені нами дослідження свідчать, що найбільшу кількість молока отримували в господарствах за місяць в літній період 639 кг від корів Ф/г «Руслан» і 143 кг ТОВ «Агро-Інвест». Найкращий якісний склад в осінньо-зимовий період за вмістом молочного білка на 3,6%, а СЗМЗ на 5,9% відповідно .

2. Найменш повноцінний склад молока відмічали весною і влітку жирність молока складала 3,57-3,48% Ф/г «Руслан» і 3,53-3,45% ТОВ «Агро-Інвест», аналогічні результати за вмістом молочного білка та сухий знежирений молочний залишок.

Література

1. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки в Україні / В.М. Бондаренко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – с. 61-64

2. Власенко В.В. Технологія виробництва і переробки молока та молочних продуктів / В.В. Власенко, М.І. Машкін, П.П. Бігун. – Вінниця, ГПАНІС.- 2000- 306 с.

3. Лакішик О.В. Стан і перспективи експорту молока та молокопродуктів / О.В. Лакішик // Економіка АПК. – 2008. – № 3. – с. 136-141

4. Машкін М.І. Технологія виробництва молока і молочних продуктів: Навчальне видання./ М.І. Машкін, Н.М. Париш -К.: Вища освіта, 2006.- 351 с.

5. Про молоко в Україні і світі... [Розмова з директором Національного наукового центру “Інститут аграрної економіки” академіком П.Т. Саблуком] / Т. Антоненко // Молочна промисловість. – 2009. – № 1. – с. 11-21.

6. Шубравська О.В. Розвиток ринку молока і молочної продукції: світові тенденції і вітчизняні перспективи / О.В. Шубравська, Т.В. Сокольська // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – с. 80-93

ВЛИЯНИЕ СЕЗОНА ГОДА НА ПРОДУКТИВНОСТЬ И КАЧЕСТВЕННЫЙ СОСТАВ МОЛОКА, ПРИ ВЫРАЩИВАНИИ КОРОВ В ПРЕДПРИЯТИЯХ РАЗНЫХ ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ

Булах С.В., аспирант

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. Нами было исследовано влияние сезона года на продуктивность, физико-химические показатели - жир, белок, сухой обезжирен-

ный молочный остаток (СОМО) у коров, которые содержались на предприятиях различных форм собственности. Установлено, что больше молока получали от коров в летний период, а лучшей состав молока - в осенне-зимний период.

Ключевые слова: поголовье, производство молоко, коровы, различные формы собственности, сезоны года.

EFFECT OF SEASON ON PRODUCTIVITY AND QUALITATIVE
COMPOSITION OF MILK WHEN REARING COWS ON THE
FARMS OF DIFFERENT FORMS OF PROPERTY

Bulah S.V., post-graduate student

Kharkiv state zooveterinary academy, Kharkiv

Abstract. The influence of the season on the productivity, physical and chemical values – fat, protein, dry skimmed milk residue (DSMR) - in the cows that were kept on the farms of different forms of property has been studied. It has been found out that the cows produced more milk in the summer period and more qualitative milk was obtained in the autumn-winter period.

It proves the fact that animal feeding and housing in winter and summer periods exert the significant influence on the technology of milk production. Each of the above mentioned components depends on the solution made and it is interconnected with the whole complex of the additional operations that provide the single technological process and define the direction of the development of feeds base.

From this point of view it is necessary to take into consideration the whole system of milk production but not only from the point of view of labor expenditure on some technological processes. Thus, for example, the latter are maximal at milking of cows, however it directly depends on the method of animal housing and in this way it is solved technologically but not vice versa.

The interaction of the factors of livestock and season is the most significant one in dairy cattle breeding that exerts an influence on the productivity of cows. The content of the main components that define milk nutritive value and its technological qualities changes in milk depending on the season.

Key words: livestock, milk production, cows, different forms of property, seasons.
